

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravištvo**, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Važnost slovenskih čitalnic in društev sploh.

II.

Čitalnice ali bralna društva po Sloveniji delujejo za narodno stvar z napravljavanjem koncertov in veselic, gledaliških predstav, z narodnim petjem in širjenjem čitanja slovenskih novin.

Marsikdo je bil pridobljen uže z veselo družbo. Saj uže Horac velevala strinjati veselo s koristnim dulce cum utili.

Gledališke predstave slovenskih iger po narodnih diletantih jako mnogo storé za oglašje našega jezika, za privajo pravilnega pismenega izgovora, za odvajanje predijalek tičnega naglašanja ali tujčevanja, za narodni jezik sploh. Zatorej naj bode zlasti zdaj v postnem zimskem času našim čitalnicam priporočeno, da kolikor morejo skrbé za gledališčne predstave. Slovensko dramatično društvo je izdalo v „Taliji“ iger uže dovolj, da se ob pomanjkanji repertoara nij tožiti, velika večina teh iger je še vedno pri društvu v zalogi in se more dobiti.

O agitatornej moči narodne pesni je bilo uže govorjeno v tem listu, nij nam treba ponavljati, kakor ne Slovence k petju izpodbujati, ker znano je, da v tem oziru na slovanskem jugu nijmo baš zadnji.

A širjenje čitanja slovenskih in slovanskih novin je morda še najvažnejši in prvotni namen čitalnic, ki ima o tudi ime od njega.

Kadar bode naše slovensko občinstvo dovolj bralo slovenskih novin, potem se nam nij bati za narodno zavest.

In zarad tega bi pač bilo treba, da se še več čitalnic ali bralnih društev ustanovi, nego

jih je uže. Nobena večja vas bi ne smela biti brez bralnega društva. Saj nij treba velicih dveran, velicih čitalnih sob: zadostuje manjše zbirališče. Tudi nij treba celih kopic časnikov: trije slovenski časopisi bi zadostovali v takej vasi, kjer se zdaj še sploh ne bere. Za posameznega malega posestuika je v današnjih časih dostikrat prehudo, da bi si sam naročil dnevnik, predrago se mu zdi. Ali če jih stopi več skupaj, vsak nekaj doda in „bralno društvo“, kakor ga je v vasi treba, je skupaj. V tem smislu naj bi rodoljubi po kmetih agitirali. S tem bi bilo pomagano naši žurnalistiki in naši slovenski stvari.

Naj tedaj vsi oni mnogi rodoljubi, ki podpiralno pomorejo pri delovanju naših slovenskih društev, ne omagujejo, temuč naj vzvišeni občno narodni cilj pred očmi imajoči, znajo, da si podobno njim prizadevajo tudi drugi narodni somišljeniki po družih krajéh naše Slovenije za enak cilj vzbujenja in okrepitja narodne ideje, in da iz tega skupnega dela rase ona harmonija narodnega prerorenja Slovenstva, za katero se navdušujemo vsi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. marca.

Nov sad **nemško-ustavoverne** stranke in njene nemčevalne politike se je tedaj na Dunaji pokazal. Dne 28. febr. so dunajski študentje praznovali 100letnico rojstva pravoslovca Savigaja. Pri tej priliki so neki nemški študentje s tem za svoje nemško prusijanstvo in veleizdajstvo demonstirali, da so pri napitnici na našega cesarja našlaš obsedeli in se tudi potlej nijso ganili, ko so jih drugi pozivali, naj vstanejo. Tako je si-

stema nemške ustavoverne stranke, ki avstrijske Slovence preganja, izredila svojo lastno mladino za veleizdajo!

Kakor v „N. Fr. Pr.“ beremo, hočejo češko-nemški poslanci uže prihodnji mesec začeti priprave delati za bodoče **volitve** v državni zbor. Podobno bodo ravnali drugi „ustavoverci“. To je opomin tudi za nas druge.

V **ogerskem** državnem zboru je pri budgetnej debati dne 1. t. m. pri stavku: „vladarjevi dohodki“ oglašil se Aleksander Czanady od skrajne leve, opisaval bedo in silo v deželi, katero je po njegovem mnenju pruzročilo zasedanje Bosne, ki je zahtevalo toliko denarnih in krvavih žrtva. Od svote „vladarjevi dohodki“ se ne more nič izbrisati, dejal je, ker je potrjena za deset let, a kralja naj bi se prosilo, da odpusti on sam jeden milijon od cele svote svoje plače. Finančni minister je par besedij govoril zoper ta predlog. Daniel Iranyi, ud skrajne leve, pak je podpiral Czanadyjev predlog in povedal sledeči dogodaj: Ko je leta 1848 prišla deputacija požunskega državnega zbora na Dunaj k cesarju s prošnjo, naj bi on potrdil prvo neodvisno ministerstvo, odgovorilo se je tej deputaciji, naj počaka, ker vladar je ravno pri kosilu. Na to odgovori jeden ud deputacije: „Ako deželi nevarnost proti, naj kralj eno skledo menj jé!“ Ali ta mož nij bil Kossuth, ampak nj. veličanstva tajni svetovalec knez Pavel Eszterhazy. Tudi zdaj je dežela v denarnej nevarnosti, za to naj se vladarja naprosi, da bode jeden milijon menj porabil. — Pri glasovanju se je zavrgel predlog Czanadyjev, zanj je glasovala le skrajna levica.

Vnanje države.

Bolgarske narodne skupščine odbor, ki ima premisliti želje vzhodnje-rumelijskih Bolgarov, je jednoglasno sklenil spisati in evropskim velevladim poslati spomenico. Manjšina je zahtevala, naj narodna skupščina ne

Listek.

Branko Radičević.

I.

Dne 26. januarija 1879. so dunajski slovanski vseučilišni dijaki praznovali spomin slavnemu srbskemu pesniku Branku Radičeviću, in more biti „Slov. Narod“ ustreže svojim čestitim čitateljem, ako jim podá po dobrem viru posneto kratko životopisno črtico tega odličnega Srba, kateri povsem zasluži tudi naše pozornosti in našega spoštovanja.

Branko Radičević se je rodil v Brodu v Slavoniji dne 15. marca 1824. Krstili so ga Aleksijem, katero ime je on sam pozneje prevel na srbski. Oča Božidar (Todor), Novosađčan, je začasno opravljal službo poštnega uradnika v Brodu; a mati Ruža (Rozalija) je bila Vukovarka, iz obitelji Mihajlovičev.

Posled nekaj časa so mu očeta premestili

v Zemun, kder je Branko zvršil ljudske šole, in sicer tri leta s srbskim, a tri leta z nemškim poukom (1830—35). Gmuazijo je proučil v Karlovcih od l. 1836 do l. 1841; in modroslovje l. 1843 in 1844 v Temešvaru, kamor se mu je z nova preselil oča v svojej službi. Strokovnim naukom se je učil: najprej prava na Dunaji (l. 1845—48); l. 1848 in 1849 je preživel v Karlovcih, v Zemunu in doma; ali l. 1850—51 prestopi v lekarski fakultét dunajskega vseučilišča, kder je proučeval svoj predmet do smrti dne 18. junija l. 1853. Pokopan je na Dunaji. Grob mu lepša kamenit spomenik, na katerem se bereti naslednji posebno zanj pomembni vrsti:

„Mlogo teo, mlogo započeo,
Čas umri njega je pomeo.“
(Mnogo hotel je, mnogo započel,
Smrt ga promenila je v pepel.)

Učil se je po vseh šolah z dobrim uspehom, če tudi za svoje detinske dōbe nij kazal bašti mnogo sposobnosti. A imel je dober spo-

min in vse je lahko umeval. Kako razborit mu je bil duh, se razvida uže iz tega, ker je v svojih, slovstvenemu razvoju malo ugodnih dneh peval tako izbornu. Bil je vedno vesele nravi in vrlo šaljiv. Lase je imel bolj rujav-kaste nego plavkaste, lice podolgasto.

Ostavlil nam je tri knjige pesnij. Prve dve je izdal on sam na Dunaji l. 1847 in 1851, a tretjo je, kakor posmrtno ostalino, izdal njegov oča v Temešvaru l. 1862. (Oča mu je bil duhovit mož, kar svedoti uže to, ker je prevel in l. 1847 izdal Schillerjevo dramo „Vilhem Tell.“) V prvej knjigi Branko Radičevićevih pesnij se nahaja iztočni govor, a v drugej iztočni in južni v jednakej meri; v onej je tudi nekoliko provincializmov, a ta stoji uže na višku denašnjega književnega jezika. Prvo knjigo je pesnik posvetil „srbskej omladini“. Tedaj še ta beseda nij imela političnega pomena, temveč je značila jedino: mladi naraščaj, zárod. A druga je posvečena pesnikovemu velikodušnemu mecenu: „knezu Mihajlu

zboruje prej, predno od vlastij odgovora nij na to spomenico.

Pišejo, da se hoče za *Grke* Francoska potegniti z resno demonstracijo srednje-morske flote v egejskem morji.

Iz Londona se poroča smrt *afganškega* emira Šir-Alija. Podkralj indijski je dobil od Jakub-Khana pismo od 26. februarja v katerem se naznanja Šir-Alijeva smrt. Če se obistini, menda pomenja bližnji konec afganske vojne.

Od *Zulu*-Kafrov se poroča, da jim je dozdej le vedno deževje brani reko Tugelo prestopiti in Natal napasti. Angleži so samo v defenzivi in čakajo pomoči, ki pa iz Anglije ne more pred 4 tedni priti.

V *nemškem* zboru je prusko-nemško ministerstvo odgovorilo na interpelacijo Thileniusovo gledé kuga, in sicer na način za Rusijo prav razžaljiv. Predsednik Hofman je dejal namreč, da nemška vlada ne ve, ali je ruskim oficijalnim poročilom verovati, ali jim nij. Sicer pa, da nemška vlada pozna svojo veliko odgovornost, in da je previdna v vsch naredbah zoper razširjenje epidemije.

Dopisi.

Iz Livna 23. febr. [Izv. dop.] Zares krasne pomladanske dneve smo uže imeli tu v Livnu! Vse je bilo veselo narave, oživiljočega solnčica, in pozabljene so bile vse vremenske nezgode, s kojimi smo se morali tu boriti; kajti mislili smo si, zime je konec in pomlad bode nastopila. A temu nij tako, kajti predvčerajšnjem je začelo snežiti, in črevelj visok sneg zopet pokriva tužno Bosno.

Sploh je pa vreme tukaj jako nestanovitno: v enem dnevi imamo vse, sneg, dež, burjo, solnce in gesto meglo, in kakor je pri nas mesec april, kar se tiče nestanovitnosti vremena, na slabem glasu tako bode menda tukaj s februarjem.

No, stanje naše se je sedaj uže zdato pobiljšalo. Razen poštenih stanovanj imamo sedaj vsega v še precejšnji meri, česar vojak potrebuje; samo škoda, da vsega porabiti ne moremo. Imamo na primer, slamnjake in kavalete za postelje; a kaj nam hasnejo, ker jih zaradi pomanjkanja prostornih stanovanj ne moremo porabiti! K večjemu po dve postelji morejo biti v eni sobi, in večina vojakov je primorana še vedno na tleh počivati. Oleje imamo sedaj tudi dovolj; a v najhujšji zimi, meseca grudna, stiskala sta se po dva moža pod eno plahto. Vse bode z časom boljše, pretečeni teden smo še celó volnene jopice dobili, in dasiravno jih menda ne bomo dosti

več potrebovali, vendar smo jih radovoljno sprejeli in oblekli.

Zdravstvene razmere pa nijso tukaj nič kaj hvalevredne. Zmirom gre dosta vojakov v bolnišnico, in najnavadnejša bolezen je „*Illo typhus*“. Pa upajmo da se bode tudi to kmalu zboljšalo, in ako ne, no, nam ne bode dosta več škodovalo, ako se uresniči vest, da pojde naš polk začetkom meseca aprila zopet v domače kraje. Da bi se pa ta vest obistnila, si pri sedanjih okoliščinah vsak vojak — razen nekaterih gospodov, kojim bi težko bilo vojskino priklado pustiti — iz srca želi. Pa le počakajmo še do aprila, do tistihmal bode cesta iz Livna do Belega brega gotova, ako pa ne tako daleč, pa vsaj do Han-prologa, in marširanje proti domačemu kraju bode izdatno polajšano. Le žal bog, da zidanje ceste zaradi jako neugodnega vremena le počasi napreduje.

Mesto Livno tudi uže nekaj napreduje: Po ulicah so deske z uličnimi imeni n. pr. „*Württembergova ulica*“, „*Filipovičeva ulica*“, „*Čikoževa ulica*“, „*Firduževa ulica*“ itd. A kar je najbolj hvalevredno, je to, da so po noči ulice celo uže razsvitljene. Pa ne smete misliti, da imamo tukaj plin kakor v Ljubljani ali pa v Trstu. O ne, tako daleč še nijsmo prišli, za sedaj nam zadostuje še petroleum in včasih tudi kaka lojeva sveča.

Predno svoj dopis končam, hočem še omeniti, da je tukaj v Livnu dosta kranjskih in primorskih slovenskih delavcev, koji so prišli sem kruha iskat. Navadno se porabijo ti ljudje za delo na cesti, in so plačani po 2—3 glđ. na dan.

Jako komično se mi zdi, ako primerjam našega Tolminca s tukajšnjim Bošnjakom ali Turkom: Turek z rudečo kapo na obratej glavi in z čibukom v ustih, naš Tolminec pa s potlačenim klobukom na glavi in „čufarico“ v ustih. Kaj ne, kako nasprotje je to? Prihodnjič kaj družega. (Našim bralcem ustrezate. Ur.)

Z Vrhnike 2. marca. [Izv. dopis.] Končan je boj pri volitvi občinskega župana in svetovalcev mej nasprotno in narodno stranko na Vrhniki dne 1. marcija tekočega leta, — in z njim je skleneno premirje za 3 leta. Dasiravno je naša nasprotna stranka na vse kriplje delala, ter se pripravljala za odločilno viharo volilno borbo, da bi v njej napravila novo „*kulturo*“, — ali človek obrača, Bog obrne, pravi pregovor; — propala je omenjena protivna stranka popolnem, ter mo

rala trdnjavo (občinsko županijo) prepustiti samo narodnim možem. Volili so se tedaj sledeči gospodje: Peter Lenassi z Vrhnike, za župana; dalje za občinske svetovalce: Ignacij M. Jelovšek z Vrhnike, Franjo Kotnik iz Vira pri Vrhniki, Gregor Slabe iz Zazara, Janez Brenčič z Vrhnike, Jurij Grampovčnik z Vrhnike in Franjo Trsar s Hriba. Slava volilcem, ki so volili omenjene gospode narodnjake!

Narodna stranka želela je zopet prejšnjega župana za zdanjega, g. Ig. A. Jelovška; ker pa prejšnji nij hotel nikakor se zopet tega posla poslužiti, so si izbrali g. Franjo Kotnika, ali oba dva, zavoljo prenapetega opravila, nijsta mogla prevzeti. V družbi so se pomenili za g. Peter Lenassija, ter ga slednje tudi za župana izvolili. Torej naša nemškutarska stranka je proti vsej agitaciji, zvijači in s svojimi premnogimi stroški pokazala, da imajo njihovo moč kokoši v krempljih, da ne jednega svojih renegatov nijso mogli v volitev vrniti.

Sploh se je bobnalo narodnej stranki, da jej zadnja ura bije; ali hvala Bogu, še živi, je zdrava in vesela. Slovenec je tih in miren, da sovražnik misli, da spi, ali kadar je treba, ponosno vzdigne svojo glavo, ter pokaže vso moč in življenje. Nasprotna, nemškutarska stranka se je prevzetno dvigala, in ponosno svojo glavo nosila; ali zdaj so poparjeni in imajo bolezen, in sicer, domačo tiho zakotno grižo; — njihove bolezni ne bode mogel nobeden nemškutarsk renegat ozdraviti, le narodna stranka, ta jih ozdravi — in sicer, da bi se složno združili, ter vsi v prid narodu, Bogu, cesarju in domovini delovali.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano 27. febr. [Izviren dopis.] Naša letos na novo oživljena čitalnica kaj veselo in pridno napreduje. Napravila nam je v letošnjem predpustu dve veselici z odličnima programoma. Da je prva veselica dne 2. febr. splošno zadovolila, pokazalo se je to prav posebno pri drugej veselici dne 23. febr. ker se je domačega občinstva toliko zbralo, da so bili vsi čitalnični prostori tako natlačeno polni, da mnogo ljudij nij moglo dobiti prostora. Tujih gostov zaradi silno slabega vremena nijsmo imeli. Občinstvo se je vse hvale vredno vedlo, niti najmanjšega nereda nijsmo zapazili. Mnogo veselja nam je napravila tombola, ki je štela 40 letnih. Vmes nekaj celo krasnih dobitkov. Po končanej tomboli vršile so se

M. Obrenoviču.“ Brankovičeva dela so se izdajala mnogo potov.

Vedno je želel, da po okončanih studijah potuje; osobito ga je gnalo videti Kosovo polje. Rekel je: „Moja želja je napisati epos, a prej ne zabilježim niti črke, dokler ne vidim Kosovega, na katerem je zašla srbska slava, se izgubila svoboda in nastalo robstvo. Tvarino imam nabrano, kajti srbski epos ima jednak biti grškemu, vanj imajo biti upleteni vsi naši običaji.“ A nij se izpolnila ta želja njegova in naša!

Mnogo let je občeval z Daničičem, ter sta bila često skupaj, kadar nijsta imela posla. Z njim vred se je izobraževal v svojem jezici.

Ker je Branko zelo mlad umrl, ne moremo iskati zanimivih dogodkov ali važnih promemb v njegovem življenji; tudi se mu še nij mogel povsem razviti značaj, da bi se bil ves pokazal svetu.

II.

Znamenito je tudi, kar nam naobražena danna, Mina Vukomanovička-Karadžićeva, hči očeta srbskeje narodnej literaturi, nesmrtnega Vuka, poroča o Branku Radičeviću.

Mina Vukomanovička-Karadžićeva je pisala poznatemu odličnemu srbskemu književniku Stevanu V. Popoviću na njega poziv o Branku, kar mi podajemo tukaj le v glavnih potezah:

Vi me vprašujete, se-li spominjam Branka? Je-li moči zabiti lep spomin? Mnogokrat se ga spominjam, časi veselo, časi otožno. Še zdaj ga vidim, kajti bil je v naši hiši vsak dan, liki sin in brat. — Zuano je, da je Vuk zbiral okolo sebe našo darovito mladež, in bistro njegovo oko je takoj izpoznalo izvanredni duh Radičevićev. Zaradi tega mu je bil Vuk skrben oča, iskren prijatelj in vesten učenik. To je imelo najboljši vpliv na mladega pesnika. Često je bival mladenič Branko ves dan v Vukovej pisarni, in z večera je

vedel slabotnega starca na izprehod in v družbo, v katero so se shajali Miklošič, Ranke, Karara, Petranović, Daničič, in časi tudi drugi naši sloveči književniki. Vuk je imel vedno pozornost na Branka, in le-ta se je zvesto oklepaj svojega učitelja in prijatelja. Koliko je Vuk cenil Brankov talent, svedoči to, da mu je pridobil pri knezu Mihajlu vsakoletno podporo 800 gold. v srebru. To je bilo mnogo za iste dni.

Najživejše pametim dobo leta 1846 do 1849, ko je bil Branko v najlepših letih. Tedaj je bil še telesao krepak. Nijsem ga sicer pogostoma videvala v našem domu, kajti bival je največ pri očetu, vendar se ga jako živo spominjam. Rasti je bil srednje velike, bolj šibak, a vendar postaven. Lase je nosil do ramen dolge in, kadar je bil v živahnem razgovoru, je često zmajeval z glavo, da so mu kodri zafleli, kakor levu griva.

(Konec prih.)

druge točke zanimivega programa prav redno, in vzlasti veseloigra „Zakonske nadloge“, ki je mnogo prijetnega smeja vzbudila, se je vse hvale vredno izvršila. Iznenadil je občinstvo v veliko začudenje novi, jako okusno narejeni in prostorni oder, katerega doslej čitalnica nij imela in so se prej vse predstave, pevske in dramatične, vršile kar v gneči mej občinstvom. Vse težke ovire izvršili so domači diletantje brez vsakake tuje pomoči. Moj prvimi odlično vala se je vzlasti kot izvrstna govornica in spretna igralka gospa Lucija Orlazkova, ravno tako je mnogo pohvale in priznanja dobival g. Franjo Tisal, ki se je sploh veliko trudil, da sta se obe predpustni veselici tako redno izvršili. Tuli pevci in pevke so se dobro obnesle, tako, da nam je še mnogo prijetnih in zabavnih večerov pričakovati v naši čitalnici. Pohvalno nam je le še omeniti našega predsednika g. Jarneja Rozmana, ki si na vso moč prizadeva za našo narodno čitalnico. Bog ga živi še mnogo let!

Iz Notranjskega 24. febr. [Izv. dop.] Ker se je čulo že nekoliko glasov, kateri obtelevajo vprašanje: velike ali male občine, naj bode tedaj tudi mojej misli nekoliko prostora. Z dopisom „iz košanske doline“ v št. 28 „Slov. Nar.“ kakor z dopisom „zelenje Pivke“ v št. 38 „Slov. Nar.“ se moja misel popolnem vjema. Prvi dopis govori namreč, da naj se zdanje občine nkar bolj več ne krčijo; drugi pa, da je združenje malih občin v velike, potrebno in koristno. Tukaj tedaj nij treba družega, nego vzeti srednjo pot. Dozdanje občine naj se res bolj ne krčijo, nezdružene naj se pa še združijo, in semtertja v stratežnem obziru naj se od uže združenih občin nekatere vasi odvzame in drugim dodá, tako, da se bi potem v nobenem obziru nobeden ne mogel pritoževati. — Vsak pa ve, koliko več mnogovrstnih opravkov imajo županije denes, nego so jih imele pred 20 ali 30 leti. In kjer so male občine z 20 do 30 številkami, nij si težko misliti, da se v takih malih občinah redko — in tudi ne — najde človek, ki bi najmanjše bil kos županijskim opravkom. Če je stvar količkajšnega pomena, mora tak župan potovati od Judeža do Kajfa, da mu spravi stvar na pravi tir. In zgodi se često, da gre za blagor tega ali ónega, ali za kako koristno napravo itd. — oh, koliko je upiranja predno se iz takega župana kaj spravi. In ako mu boš tudi resnico povedal, da jo tako rekoč leko s prsti potiplje, vendar ne bo verjel — in zakaj ne? — zato ker o stvari nobenega pojma nema. Poznam župana take male občine, ko je šlo za neko važno stvar — kaj mislite, kaj je storil? Svojo ženo je najprej povprašal za svét, potem kako staro babnico, ali pa kakega „šuštarja“, — ter potem povedal, da so mu vsi ti odsvetovali, da Bog obvaruj se podpisati. Razvidno je tedaj, da tisti godrnjači, ki hočejo na vsak način, da bi imela malo da ne vsaka hiša svojega „purgermojstra“, ne gledajo za blagor ljudstva, nego le na časti jim je ležeče. Ne bodite častiljelni; za občni blagor ljudstva glejte, to bo vam najlepša čast — ter se le toliko požurite, da kadar se bodo občine združile, da se to prav zgodi. Potem si pa izberite moža za župana, ki pozna kraj, okolščine in druge vaše potrebe. Če bi imeli voliti kakega Fischerja, volito rajši Ribiča, pa boste videli, da bo prav in dobro.

Iz Postonje 27. febr. [Izv. dop.] Naša čitalnica je priredila, kakor je bilo v

vašem listu uže omenjeno, 23. t. m. besedo z deklamacijo, petjem, tombolo in plesom. Dasiravno se ne morem z veliko udeležitvijo častitega občinstva pohvaliti, katero je žalibog slabo vreme, ali rekel bi skoraj nevihta zadrževala, moremo vendar le ta večer kot eni najlepših zabilježiti. — Čveterospevi so se zelo precizno izvršili, za kar gre gospodom pevcem vsa pohvala. Posebno vnel nas je z radostjo glas g. A. Ditrha iz Vipave. Njegovo petje pri samospevih „Ubogi vojak“ in „Popotnik“ vzbudilo je v občinstvu splošno odobravanje, ker v resnici takega glasu se ne čuje kmalu, in bi g. A. Ditrha le prosili, da nam tudi pri prihodnjih veselica naša čitalnica ne bo svojega sodelovanja odrekal. — Junakinja večera pa je bila gospica M. Vičič, katera nam je deklamovala „Slovensko junakinja“. Imeli smo priliko, občudovati odlične darove, kateri so gospici prirojeni. Ta večer pokazal nam je, da smo si pridobili izvrstno deklamovalko, na katero moremo ponosni biti; — tudi njej tedaj očitna zahvala za njeno sodelovanje. Po izvršitvi programa prišel se je ples. Mej tem ko se je mladina sukala, so se starejši gospodje drugače zabavali; a videlo se je lepo soglasje mej občinstvom. Obžalovati moramo le, da je večer tako hitro pretekel, ker razšli smo se veselega srca še le ob ranem jutru.

Iz Nabrežinske okolice 27. febr. [Izv. dop.] Čakal sem, da bi sprejetnejše pero od mojega popisalo zabavo nabrežinske narodne čitalnice, ki se je vršila na pustno nedeljo. Ker se nij oglasil nikdo, hočem to storiti jaz. Slabo bilo je vreme ves dan, skrajema dež, potem strašna burja, a vse eno se šlo se je distinguiranega občinstva do 200 osob, takó, da je velika sobana v g. Grudnovi hiši natlačeno polna bila. Krasne bile so dekoracije, vse v zelenji in zastavah, vse v podobah in zrcalih, v narodnih grbih in bojah. Po Lebanovej: „Domovini“, katero je izbornopel nabrežinski zbor, nastopi Janez Kozjirep, nemškutarsk binič od nog do glave. Pripovedal je, da je doma iz dolenskega trga, kder zapoveduje g. Vitez, ter da je prišel agitirat proti Nabergoju, — Kako so ga pa odgnali Prosečani, branili se njegovih desetakov, ter ko je siten postal, razčesali mu grbo, pa „naglahi“ mu rebra, da ne bode nikoli več zdrav, — kako so ga potem v Križu dobro voljno sprejeli, ter da je tam prava pravcata astrahanska kuga prišla mej njegove bankokovce, — kako so ga v Nabrežini zaprli, — kako je vgonobil „kurji britof“ in več enacega. Deklamacija nij bila to pot posebno dobra, ker je g. P. imel prekosmato grlo; pa to za nekoliko opravičuje, ker ga je pótém vjel dež in se je vsled tega nekaj prehladil. — Igra: „Poštena deklica“, igrala se je izvrstno. Ogromno smeja vzbujal je vzlasti g. H., kot strižček, — a tudi vse druge moči bile so jake in krepke. Poklon se mora vzlasti napraviti gospici Tarcetovej, ki je kaj simpatično igrala svojo ulogo. Pevcev ne bodem omenjal, — znani so uže tako, kot pravi korenjaki. Živili! Po besedi pak se je pričel živahen ples, pri katerem je sviral tržaški septet Brešan. Radi premalega prostora moralo se je deliti, tako, da je samo polovica plesala na enkrat, a potem druga. Omeniti mi je tudi krasnih toalet nekaterih dam, in pa posebno še nekaj odličnih mask. Po odmoru plesa se je kotljon, ki ga je privedel g. Feichtinger, ter kaj lepo umetno vodil vse, in na svoje stroške kupil dekoracije. Plesalo se je

pozno do dneva, menim, da do 8. ure zjutraj. — Poleg neumornega odbora gre največ hvale uže gori omenjenemu gospodu, ljubeznivim gospám s postaje, ki so ogromno pripomogle k okinčanju sobane, nadalje neutrudljivemu g. Pebieonu, ter domačim gospicam in fantom. Živili in složimo se, da bodemu i v bodoče pokazali svetu, da smo „otroci vredni majke Slave“!

Izpod Nanosa 1. marca. [Izv. dopis.] Imeli smo uže večkrat priliko v „Slovenskem Narodu“ čitati, kako veliko akvizicijo so si nemškutarji na g. Vodopivcu, kot duhovnu in učitelju pridobili. V zadnjem dopisu iz Črnič se čita, da so vsi zadovoljni bili, da so se ga iznebili, tudi duhovenstvo, in da so bili ljudje še tako dobri, da so mu „forajt“ dali. In g. Vodopivec je res „forajt“ potreboval, ker se je preselil od tam na Kranjsko, na jedno pri Idriji ležečo visoko goro, t. j. „nach Tschudenberg.“ Ali tam, kakor povsod, nij dolgo prebival; pomagal si je hitro od tam, in prišel je k nam pod Nanos v Razdrto. Ne bom rekel, da so se tu zanj potegovali, saj nijso vedeli, kdo in kaj je. — Ali v kratkem času so ga izpoznali, kakšen je, in vsi so rekli, da so se močno prenaglili, in da so dobili ali kupili „mačka v mehu.“ Ker dopisnik iz Črnič njegovega življenja popisati nij hotel, zato tudi jaz nečem, da si bi vedel marsikaj povedati.

Ko je izpoznal, da mu v Razdrtem neče nobeden več upati, in da zanj nobeden več ne mara, se je po 19 mesecih, kar je v Razdrtem prebival, v neko bližnjo „zlato“ vasico, na Ubelsko za učitelja preselil. Da so se ga Razdrčanje iznebili, so jako veseli, in tudi si nobenega tacega več iz druge škofije ne prižele, ker so imeli dosti izkušnje na Mačniku in zdaj na tem Vodopivcu. — Ubelcem pa voščimo srečo iz celega srca, več jim ne moremo reči. Nemškutarjem od srca želimo še več tacih pristašev.

Domače stvari.

— (Zadnji potres na Kranjskem) spravljajo nekateri učenjaki v zvezo z nesrečo v čeških Toplicah, kjer vrelec usahuje. Pravijo, da je v Toplicah vir za nekaj časa nehaj bil tudi tačas teči, ko je bil veliki Lisabonski potres (1755).

— (Valvazorja) je ravno izšel 52. zvezčič, obsegajoč na dalje „von den landesfürsten u. herzogen in Krain“.

— (Iz Mozirja) se nam telegrafira: Vest zastran kazni celjskih dijakov nas hudo vznemirja. Pričakujemo pojasnila in izpremembe.

Gorenji Savinjšani.

— (Z Dunaja) se nam piše: „Slovensko literarno društvo na Dunaji“ bode imelo v četrtek dné 8. marca svoj redni zbor. Dnevni red: 1. „O mehantičnosti jezika“; spisal Fr. Podgornik. 2. Erjavce, Gregorčič in Levec. Životopisne črtice, spisal K. Štrekelj.

— (Izseljevanje.) Goriško ces. kr. okrajno glavarstvo je zopet naznanilo nekatere osebe in družine, katere se nameravajo preseliti v Ameriko. Te so: Mozetič Jožef od Ivana iz Bilj, Tomšič Miha r. Mihe iz Sovodenj, Devetak Jožef r. Andreja iz Sovodenj z družino, Mervič Jožef iz Mirna, Cijan Andrej od Ivana z dol. Cerovega, Gravnar Andrej s Pevme, vsi trije z družinami.

— (Politična pravda.) Dne 27. februarja je bil pri goriskej c. kr. okrožnej sodnji pri tajnej obravnavi obsojen Peter Bres-

san r. Ivana iz Ogleja, 25letni krojač in v zadnjem času strežaj v neke tržaške kavarni, ker je na večer 1. decembra 1873 o priliki 25letnice cesarjevega nastopa na cesarski prestol, položil na stopnice Stabilejeve hiše v Gorici petardo, katera je počila ter razbila nekatera okna in dva kipa. Zatoženec je obsojen na tri leta trde, poostrene ječe.

— (Zasačeni tatovi.) Pred berbo ali trgatvijo lanskega leta ukradeno je bilo Tomažu in Jožetu Stoku iz Dutovelj in dvema Skopeljcema s polja više od kvintala grozdja, katero so vrli Dutovci v kratkem v raznih skrivališčih večinoma našli in tatovom na sled prišli. Zastran tega hudodelstva imeli so se zagovarjati pred c. kr. tržaškim deželnim sodiščem Jožef Tavčar Drežčev in Matija in Te rezija Starec, vsi trije iz Dutovelj. Prvi je bil spoznan, da je kriv hudodelstva tatvine in obsojen na šest mesecev teške ječe. Terezija Starec, spoznana kriva udeleštva tatvine, dobila je dva meseca ječe. Matija Starec je pa bil spoznan kriv samo udeleštva prestopka tatvine, ter je dobil osem dni zapora.

— (O pomanjkanju duhovnov) v tržaški in koperski škofiji pravi g. škof Dobrila v svojem pastirskem listu priloženem tržaški „Našej Slogi“ to-le: „U pastirskom listu za lanskju korizmu sam vam oiznani, draga bračo, veliko pomanjkanje mladiča, željnih posvetit se duhovniškomu stališu, i da se jur sada u mnogih mjestih nemore zadovoljiti duhovnim potrebam puka. Ja sam vam onda rekao, da bi našoj biskupiji trebalo, da ima u semeništu svake godine 50 bogoslovaca, a mjestu 50 bilo ih je godine 1873 samo 20, god. 1874 18, god. 1875 13, god. 1876 11, god. 1877 9, 1878 7, od kojih su dva na koncu školske godine zapustili bogoslovje. Kad se je razglasilo to žalostno stanje naše biskupije, neka veledušna gospoda Tršćanska sabraše se u odbor potvrđen od vlade, da nabiru dragovoljne novčane prineske i darove, kojimi bi se siromašnim i dobrim dijakom pomagalo, i ako bi se ikako moglo, da se utemelji semenšte za gmnasialske dijake. Za istu svrhu ustanovila se je bratovština po svoj biskupiji pod obranom sv. Obitelji: „Isusa, Marie i Josipa“, koju je sv. Otac Lav XIII. potvrdio. Članovi toga bogoljubnoga društva podjeljuju na godinu u gradovih svaki najmanje forint, a po selih 50 novčića. Dužnost mi je, od svega srdeca zahvaliti svim dobrim dušam, koje su na koji god način pripomogle za ovo bogoljubno djelo, bilo to milostinjom, molitvom, ili drugače. U isto vrijeme utičem se opet vašemu pobožnomu srdcu, prosee vas, da napredujete pomagati početo dobro djelo, koje će biti, kad bude dovršeno, vječan spomenik vjere i bogoljubnosti vjernih naše biskupije. Kad su se istom počeli sabirati milodari, nastale su druge silne potrebe, koje su zahtjevale od vas brzu pomoć. Znam, dani su šli; potreba prihodi za potrebom, i prošnja za prošnjom; ali ja sam ipak prisiljen trkati opet na vratašca vašoga milostivoga srdeca. Preduzetje tako veliko i potrebito zahtjeva puno novaca, i neda se dovršiti, nego ako se mnogi združe, strpljivo uztraju, i do konca pomagaju koliko tko primore. Što se je do sada nabralo, sve je dano na dobit ili interes, od kojega jedan djel dodaje se kapitalu, a od drugoga diela dobivajo pomoć siromašni i dobri dijaki. Premda nam je to semenšte jako potrebito, ipak nemoreme ga još graditi, jer

se je premalo novaca nakupilo, a dokle ne bude ga dosta, nesmimo početi, da nereče i nam porugljivi svet: „Ovaj čovjek je počeo zidati, a nemože dovršiti“ (Luk. 14, 30). — Prošaste godine umrlo nam je devet svećenika, šest ih je stupilo iz službe radi starosti in bolesti, tri su prešli u druge biskupije, a za službu je bio samo jedan žakan redjen; mjesto 50 bogoslovaca imamo ove godine samo četiri u semeništu, a 46 mijesta je praznih. Vidite dakle, draga bračo, kako strašno propada svećeništvo, i koliko škode će biti od toga pojedinim vjernim i svemu puku! Tvrdo se uzdaaju, da vi, moji dragi, nećete mi uzkratiti ni u naprijed vaše pomoći za zidanje i utemeljenje tako potrebnoga mlade načkoga semeništa, nego, da ćete me radostno podupirati vašimi milostinjama i pobožnom molitvom.

Razne vesti.

* (Grški nadškof Dionis v Adrianopolji) je za svojo večkrat javljeno turkoljubje in sovraštvo do Bolgarov, hudo kaznovan bil. Carigradski listi poročajo namreč, kakor smo po telegrafski vesti uže posneli bili, da je 18. februaria prišla pred nj. govo palača velika množica Bolgarov, ki so vrata utrlji, starca za brado in za lase na ulico vlekli, topli in suvali. Ruska policija je potlej trpinčence rešila.

* (Trojen umor.) Jakop Böhm, črevljar v Wiener Neustadtu je umoril svoje tri otroke, stare 6, 8 in 10 let, in nazadnje še sam sebe. Uzrok temu groznemu činu je bil ta, ker nij imel dela. Vtorek dopoldne je še pisal več pisem svojim prijateljem, v katerih jim je svoj sklep obznanil, da si hoče samemu sebi življenje končati, in ker zna, kaj da morajo uboge zapuščene sirote trpeti, vzal bode tudi svoje otroke v drugi svet saboj: „Otrokom bodem oči zavezal, je posamno na raznih krajih ustrelil,“ pisal je. V sredo dopoldne je pisma oddal necemu postreščeku, ter mu zaukazal, da jih pred tretjo uro popoldne ne sme dotičnikom oddati. Po kosilu dejal je svojeji soprogi, da se gre sprehajati z otroci, tem pa rekel, da se bodo v akademickem parku igrali „slepih miš“. Otrociči si nijso mislili, ka je to njih zadnji pot. Ob polu treh je dobil Böhmov prijatelj Koblicek ono osodno pismo, — hitel je takoj z družimi prijatelji in z nekoliko policaji v park, — a našli so Böhma in otroke uže mrtve. Od svoje soproge se Böhm nij nič poslovil.

* (Napad blaznega.) Iz Budapešte se poroča: Pri pregledovanju 24. februaria ob 8. uri na večer v tamošnji norišnici nij bilo blaznega Gabrijela Lörincze, ki je uže 5 let bil v norišnici. Nadpaznik Šandel gre takoj na dvorišče iskat ga, in sicer najprej v hlev, ker je Lörincze imel nálog krave primarijeve opravljati. Šandel ga je tu našel, ter ga tudi hudo okregal zato, ker nij bil Lörincze prišel

k vizitaciji, iztrga mu iz rok senene vile in jih proč vrže. Lörincze pak potegne nož iz žepa, skoči na paznika in mu z jednim mahljajem vrat prereže, potem pa ubeži. Pred vratmi pa blaznega opazi nekov voznik, ter ga hoče ustaviti, a Lörincze ga sune ter izgine v noči. Nadpaznik Šandel je teško ranjen, in se dvomi, da bode okrevaj.

Umrli v Ljubljani.

24. februaria: Ernst pl. Fichtenau, c. kr. voj. pokojnika dete, 2 leti, v soteski št. 10, vsled vnetice pljuč. — Alojz Bernot, dete sodarja 9 m., na poljanskem nasipu št. 10, vsled vodenice. — Johana Šega, kondukterja hči, 2 1/2 leta, na sv. Petra cesti št. 21, vsled hripavice.

25. februaria: Anton Dal Ben, c. kr. geometer v pokoju, 69 let, v Trubarjevih ulicah št. 1. vsled mrtvice na pljučah.

26. februaria: Marija Prepeluh, vdova delavca, 83 let, v ubožnej hiši, vsled oslabljenja.

27. februaria: Johana Mavzar, šivilja, 20 let, v rožnih ulicah št. 11, vsled plj. tuberkuloze. — Hedvik Perko, vdova c. kr. okrajnega komisarja, 62 let, na kongresnem trgu št. 4, vsled mrtvice na pljučah.

28. februaria: Ana Zdravje, šivilja, 23 let, v gledišnih ulicah št. 10, vsled tuberkuloze.

Tuji.

3. marca:

Pri Slonu: Jelovšek iz Bistrice. — Rosenberg iz Zagreba. — Lepač, Kuh iz Dunaja. — Lengyel iz Kanize. — Grünhut iz Gradca.

Pri Matleu: Kurzthaler iz Donžal. — Hirsch iz Kočevja. — di Cento iz Celja.

Dunajska borza 3. marca.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Notni drž. dolg v bankovcih . . .	62	gld.	95	kr.
Notni drž. dolg v srebru . . .	63	gld.	85	kr.
Glata renta . . .	75	gld.	65	kr.
1860 drž. posojilo . . .	115	gld.	50	kr.
Akcije narodne banke . . .	788	gld.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	229	gld.	25	kr.
London . . .	116	gld.	45	kr.
Srebro . . .	—	gld.	—	kr.
Napol. . .	9	gld.	28	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gld.	48	kr.
Glavne marke . . .	57	gld.	25	kr.

Služba zdravnika

v Šmarji pri Jelšah, z letno plačo 500 goldinarjev, se s tem razpisuje.

Prosilci naj blagovolé svoje prošnje v 4 tednih pri okrajnem zastopništvu šmarijskem (Bezirksvertretung St. Marein bei Er-lachstein) vložiti. (72—1)

Okrajni zastop v Šmarji,
dné 26. februaria 1879.

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelnlagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegaministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

Isče se

za v Bosno veče vojeninar Klobas (Salcher-Wurmacher), ki ima samostalno vojništvo voditi; nadeja se, da bo eden človek, ki ima navadno žganje dobro pripravljati. Oni, ki hoče to preveriti, oglašaj naj se skrajno do 5. marca t. l. pri go-spoj Tereziji Eger, na šempeternem predmestju štev. 3.

(70—3)

P. T.

Naznanilo
odpretja krojaškega poslovanja.

Udano podpisano predstojništvo ima čast uljudno naznanjati, da se je osnovala družba, in otvorila s firmo „unija krojačev“ na kongresnem trgu štev. 7, v hiši banke „Slovenije“, krojarnico za izdelovanje obleke za gospode.

„Unija krojačev“ ima dobre poslovanjske zveze, izvrstne delavske moči, ter bode za jako fino delo in najmodernejšo fačono stavila le niske cene; v zalogi imela bode vedno lepo izber modernega, ter izvanjskega blaga, in se bode trudila, da bo z reelno in solidno postrežbo opravičila zaupanje p. n. naročnikov.

Nadejajoč se mnogih prijaznih naročil, priporoča se z visokim spoštovanjem

(68—2) predstojništvo „krojaške unije“.

kongresni trg štev. 7 v Ljubljani.